

La conjuntura econòmica de Barcelona

Febrer de 2018

28 de febrer de 2018

B
BC
BN

Síntesi	Mercat de Treball	Empresa	Turisme	Construcció i immobiliari	Consum	Transports
---------	-------------------	---------	---------	---------------------------	--------	------------

Síntesi

L'economia mundial continua mantenint un fort ritme d'avanç ...

...que segons les projeccions més recents de l'FMI i el BCE es mantindrà al llarg d'enguany i 2019 amb taxes lleugerament més elevades que les d'aquests darrers anys. Recolzat en unes condicions financeres, monetàries i fiscals favorables i en un entorn d'expansió sostinguda del comerç, es preveu que aquest creixement sigui força generalitzat, amb diferències d'intensitat entre les grans regions geogràfiques i econòmiques del planeta. Entre les més desenvolupades, Estats Units, la zona euro o Japó segueixen enfortint-se amb diferents velocitats. Entre les emergents, la flexió a l'alça del preu del petroli i de les primeres matèries continua beneficiant bona part d'aquestes economies, amb un apunt específic per l'alentiment del creixement a la Xina i el renovat dinamisme de Rússia i Brasil. Amb freqüència, les previsions de creixement de les institucions internacionals acaben apuntant la possibilitat que els riscos latents -inestabilitat geopolítica de diverses àrees, terrorisme internacional, augment del proteccionisme, revisió de polítiques monetàries...- esdevinguin esculls efectius que frenin el creixement de l'economia mundial.

A Europa, la creixent solidesa amb la què va avançar l'economia durant 2017 ha situat ...

...el PIB de la zona euro a l'entorn del 2,5%, la taxa més elevada des de 2007. Aquesta dinàmica, que es manté en aquests primers mesos de l'any, està molt lligada als vents monetaris favorables i a la tracció motora de l'economia mundial, però també a la renovació de la confiança empresarial i dels consumidors per l'esvaïment d'algunes de les incerteses polítiques que van marcar l'any passat, en especial les relacionades amb les eleccions de França o Alemanya. Encara que la incògnita de la plasmació efectiva del Brexit no està resolta i que Itàlia s'enfronta a unes eleccions crítiques, el nivell de tensió política que existia fa un any s'ha mitigat, facilitant les decisions de consum i inversió en un entorn de reducció sostinguda de l'atur, inflació relativament estable, superàvit exterior i millora de les finances públiques.

La darrera revisió del PIB revela que l'economia espanyola segueix presentant...

...un perfil de sòlid creixement, que ha permès tancar 2017 per sobre del 3% per tercer any consecutiu. Un creixement que continua destacant entre les economies europees en taxa i en durada, i que es recolza en els factors impulsors que comparteix amb les economies europees. A banda dels persistents interrogants sobre la translació final d'aquest creixement macroeconòmic a les rendes familiars, aquests darrers mesos s'ha estès una certa controvèrsia al voltant de l'efecte de la tensió política i social a Catalunya sobre el creixement. Sembla que una part de l'impacte negatiu anticipat per algunes institucions s'està veient contrarestat en part pel robust comportament dels mercats d'exportació. Amb el permís del tipus de canvi, els tipus d'interès, les borses o el preu del petroli, de moment el descens de la prima de risc, la dinàmica favorable del deute en % del PIB o els superàvits per compte corrent dibuixen un panorama de creixement relativament confortable.

Els primers indicadors econòmics de l'any a Barcelona...

...apunten cap a una fase de consolidació després d'un trienni molt expansiu. Al costat de variables que segueixen en una senda expansiva, com el transport portuari de mercaderies o el trànsit aeroportuari de passatgers, d'altres com les pernoctacions hoteleres apunten a registres molt més discrets que els registrats en el darrer trienni. El mercat laboral manté un to global positiu, però comença a reduir-se la inèrcia expansiva sense que s'hagin corregit alguns de desequilibris relacionats amb la inestabilitat, la temporalitat o la remuneració dels nous contractes. Com passa amb l'economia espanyola, la fortalesa exportadora actua de contrapès a la situació d'inestabilitat política, social i econòmica.

Nota: Els valors dels gràfics destacats i en % corresponen a la variació interanual de la darrera dada disponible.

Font: Elaborat a partir de dades de l'Ajuntament de Barcelona, de l'INE, AENA, APB, DGT, Sec. d'Estat de Comerç, Cambra de Comerç, ATM, Idealista, Secretaria d'Habitatge i Millora Urbana i Dep. Empresa i Ocupació de la Generalitat.

Síntesi

Mercat
de treball

Empresa

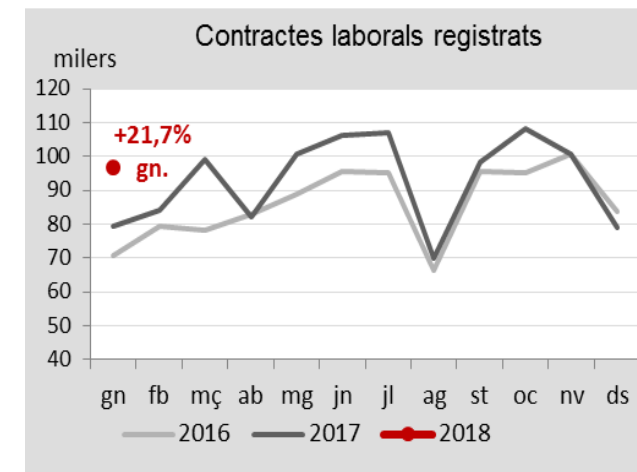
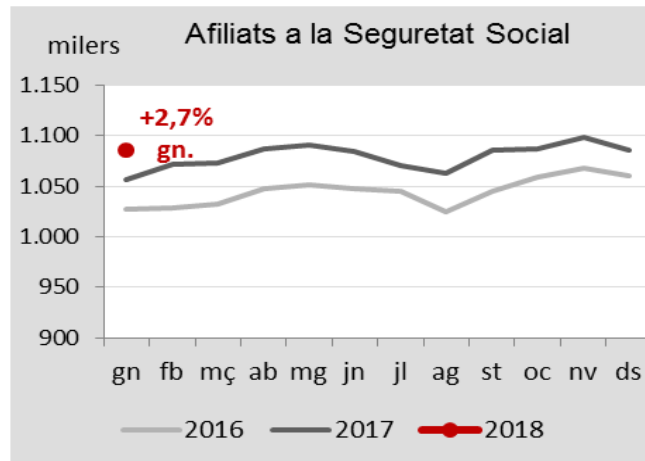
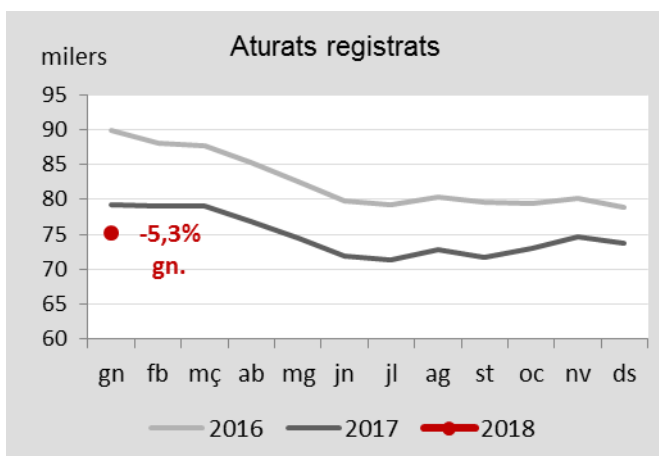
Turisme

Construcció
i immobiliari

Consum

Transports

Mercat de Treball

L'alentiment de la trajectòria a la baixa de l'atur, que es va posar de manifest ja el darrer trimestre de 2017, es manté a l'inici de 2018, amb un total de 75.081 persones al SOC. Són 4.200 menys que un any enrere, però en termes relatius suposa el descens interanual més moderat dels darrers quatre anys. Amb un repunt de més de 1.300 persones respecte al desembre i de més de 3.700 respecte al juliol passat, quan es va assolir el nivell més baix des de la tardor de 2008, la dada d'atur de gener presenta un ritme de descens inferior també a la del conjunt de Catalunya (-6,8%) i Espanya (-7,5%). No només la fi de la campanya de Nadal, sinó possiblement també el clima polític podrien explicar aquesta evolució, que segueix sent més favorable pel col·lectiu masculí (-6,7% interanual) que per al femení (-4,1%), que representa el 53,6% de l'atur total.

Malgrat la pèrdua de prop de 1.600 llocs de treball respecte al desembre, la xifra de 1.084.870 afiliats en situació d'alta a la Seguretat Social a la ciutat amb que ha començat el 2018, gairebé 28.300 més que al gener de 2017, consolida la trajectòria a l'alça iniciada fa més de quatre anys. Ens situem de nou als nivells d'afiliació existents fa prop de deu anys, abans de la crisi. Tanmateix, el ritme d'augment de l'ocupació el darrer trimestre de 2017 es va anar alentint, i l'alça del gener fa de l'inici de 2018 el més contingut dels darrers quatre anys. La variació ha estat també més moderada que la que presenten el conjunt de Catalunya i Espanya (+3,5%). El nombre d'autònoms, gairebé 119.200 treballadors a Barcelona, mostra un augment anual (+1,3%) menys intens que el del règim general (+3,1%), una evolució semblant a l'entorn metropolità i a Catalunya.

Després de la davallada del nombre de contractes formalitzats al desembre a Barcelona, els 96.559 que s'han registrat al gener suposen l'avanç interanual més intens en termes relatius en un inici d'any del que portem de mil·lenni, de major magnitud que el que s'observa a Catalunya (+15,9%) i a Espanya (+7,1%). En termes absoluts, s'han formalitzat 17.200 contractes més que un any enrere, per les elevades taxes de rotació i temporalitat, amb proliferació de contractes de curta durada. A diferència dels darrers quatre anys, en què amb la millora del mercat de treball la contractació indefinida va encapçalar el creixement en termes relatius, el 2018 s'inicia amb un avanç molt més intens dels contractes temporals (+23,7%), de manera que el pes de la modalitat indefinida sobre el total s'estanca a l'entorn del 14% de la nova ocupació.

Síntesi

Mercat
de treball

Empresa

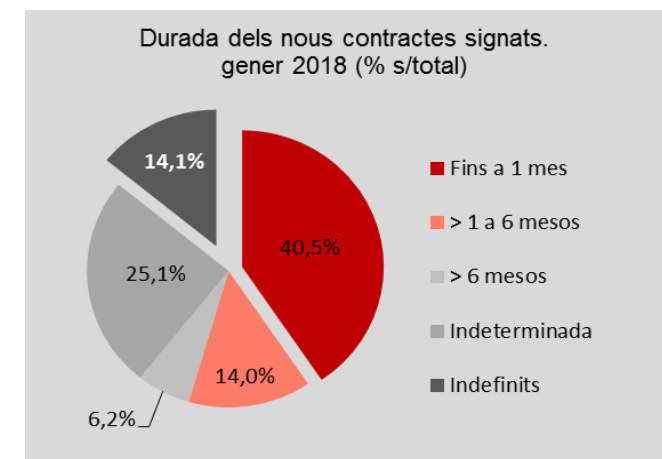
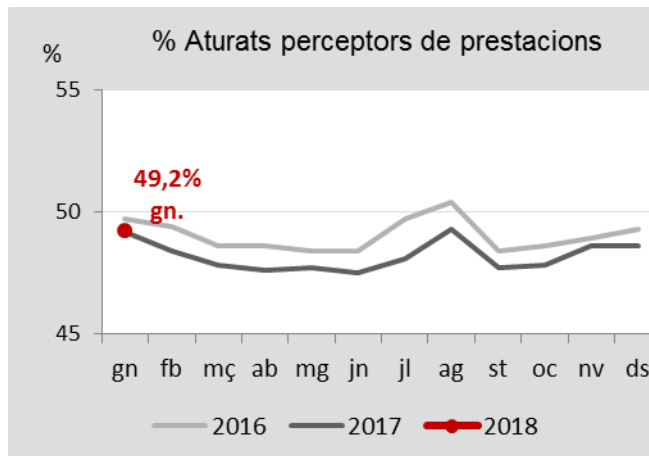
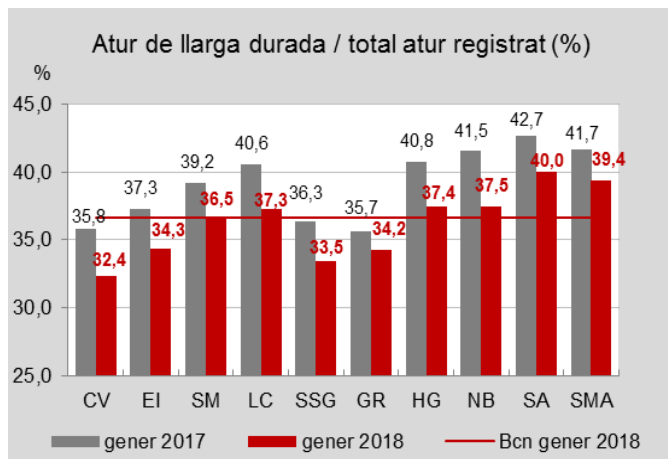
Turisme

Construcció
i immobiliari

Consum

Transports

Treball i Cohesió Social

A nivell territorial, s'avança molt lentament cap a la correcció de les desigualtats, molt presents també al mercat de treball barceloní. L'estimació del pes de l'atur en relació amb la població de 16 a 64 anys ha estat del 7,1% de mitjana al gener, però supera el 10% a deu barris de la ciutat, la major part dels quals corresponen a Nou Barris. De fet, es supera el 14% a alguns dels més poblats, com ara Ciutat Meridiana (14,6%) o la Trinitat Nova (14,2%). Malgrat la creació d'ocupació dels darrers anys, un dels desequilibris que perduren és l'atur de llarga durada. Les persones que porten 12 mesos o més sense treballar a Barcelona, prop de 27.500 al gener, suposen encara el 36,6% de l'atur registrat, tot i que al llarg del darrer any el col·lectiu s'ha reduït en gairebé 3.900 persones. Ciutat Vella presenta el percentatge més baix d'aquest tipus d'atur, però a Sant Andreu arriba al 40%.

El repunt de l'atur durant els darrers mesos ha elevat lleugerament la taxa de cobertura de les prestacions, que tanmateix es manté per sota del 50% a la ciutat de forma sostinguda des de fa gairebé un any i mig. A la resta d'Espanya aquest percentatge va ser més elevat, situant-se en el 56,2% el 2017, i el nombre de beneficiaris de subsidis va superar al dels que rebien la prestació contributiva. La cronificació de la situació d'atur fa que a Barcelona una de cada dues persones registrades al SOC no rebi cap mena de prestació o ajuda assistencial. Es tracta d'una situació que pateix especialment el col·lectiu d'aturats de molt llarga durada, que porten dos anys o més a l'atur. La millora de la conjuntura ha incidit en la reducció d'aquest atur estructural - 2.500 persones menys el darrer any - però el col·lectiu el formen 17.500 actius, que tan sols en determinats supòsits poden rebre algun tipus de prestació.

Les millores dels darrers anys al mercat laboral en termes quantitatius són indubtables, però caldria traslladar-les al terreny qualitatiu, dotant de major estabilitat la contractació. Com hem vist, però, el fort impuls de l'inici de 2018 obeeix a l'increment dels contractes temporals, especialment els de més curta durada. Els que són com a màxim de 30 dies han estat els més emprats i representen quatre de cada deu contractes registrats (40,5%). Han augmentat el seu pes sobre el total en prop de tres punts en relació amb un any enrere. Els que no superen els sis mesos de durada suposen més de la meitat de la nova contractació (54,5%). Per tal de limitar la contractació temporal fraudulenta, la legislació laboral hauria de contemplar l'establiment de desincentius a les empreses que fraccionen les relacions contractuals, a l'empara de l'actual sistema de cotització, per pagar salaris més baixos.

Síntesi

Mercat
de Treball

Empresa

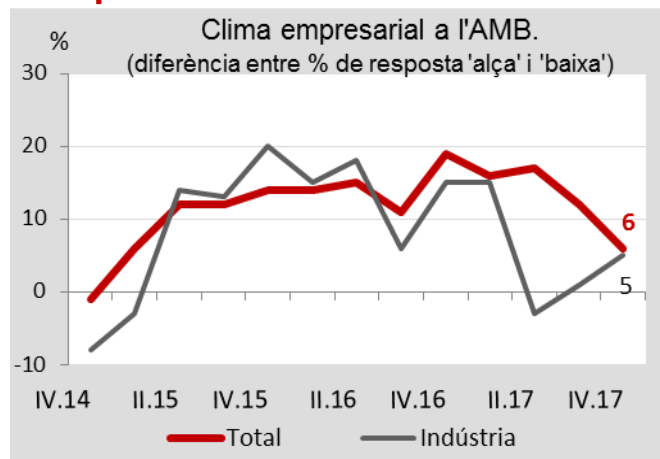
Turisme

Construcció
i immobiliari

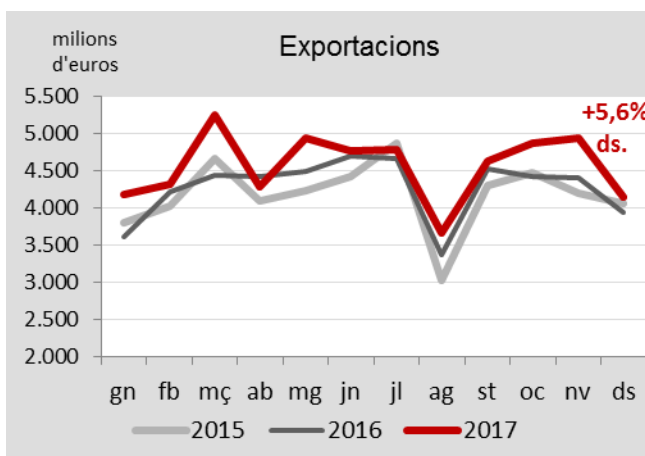
Consum

Transports

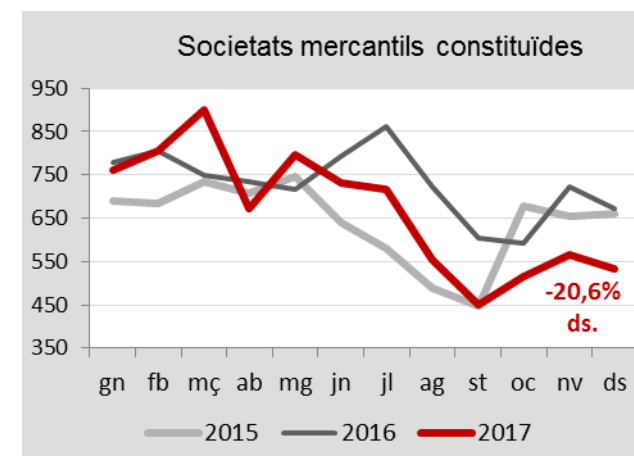
Empresa

L'enquesta realitzada el 4rt. trimestre de 2017 a 995 empreses localitzades a l'AMB presenta resultats positius. Aquests es mantenen de forma sostinguda al llarg dels darrers tres anys, fet que posa de manifest la consolidació de la recuperació econòmica. Tots els sectors registren resultats favorables, amb l'excepció de l'hostaleria. Tanmateix, des del 3r. trimestre de 2017 s'observa un cert empitjorament, que s'ha accentuat el darrer trimestre de l'any, amb una disminució del saldo positiu global per l'increment de la percepció desfavorable entre els enquestats. La indústria és l'únic sector que presenta una millora respecte al 3r. trimestre de 2017, però com passa amb la resta de sectors, el saldo és inferior al d'un any enrere. Les perspectives pel 1r. trimestre de 2018 són favorables, amb un saldo global positiu (12%), però més moderat que el del trimestre anterior (17%).

La moderació del ritme de creixement de les exportacions de la província al desembre en relació amb el bimestre precedent no ha estat obstacle perquè el 2017 s'assoleixi un nou rècord de vendes a l'exterior: 54.800 milions d'euros. És un 7% més que el 2016, després de vuit anys consecutius d'evolució a l'alça. L'increment de l'àrea de Barcelona ha estat el més elevat dels darrers cinc anys, similar al de la zona euro (+7,2%) i la UE-28 (+7,4%), però menys intens que el de Catalunya (+8,7%) i Espanya (+8,1%). Les vendes de Barcelona mantenen un pes d'aproximadament la cinquena part (19,8%) sobre el total de l'estat, i les de Catalunya més d'una quarta part (25,6%). L'aposta per la internacionalització ha fet que també s'assoleixi un màxim històric d'empreses catalanes que exporten regularment. Són gairebé 17.100 empreses, un terç del total espanyol.

La creació de societats mercantils manté al desembre la tendència a la baixa per setè mes consecutiu, amb una davallada a Barcelona similar a la del conjunt de Catalunya (-22,4% interanual) i més intensa que la registrada a Espanya (-8,4%). El manteniment de la situació d'incertesa política sembla haver afectat el dinamisme empresarial durant bona part del 2017 i en major mesura a casa nostra. L'any tanca amb una xifra de 7.998 noves societats constituïdes a la ciutat, un 8,6% inferior a la del 2016, mentre que el retrocés al conjunt d'Espanya ha estat més moderat (-6,6%). Tanmateix, el capital mitjà subscrit, una xifra de 61.471 € per societat creada a la ciutat, presenta un notable augment respecte a 2016 (+20,6%), mentre que la mitjana espanyola va retrocedir (-10,5%) i va quedar a un nivell inferior (56.754 €).

Síntesi

Mercat
de Treball

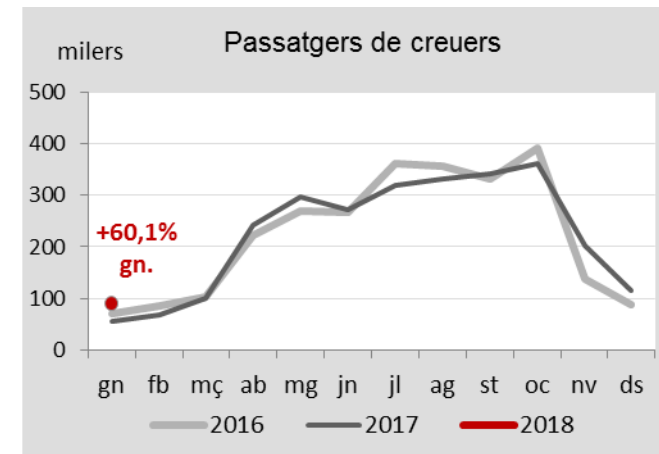
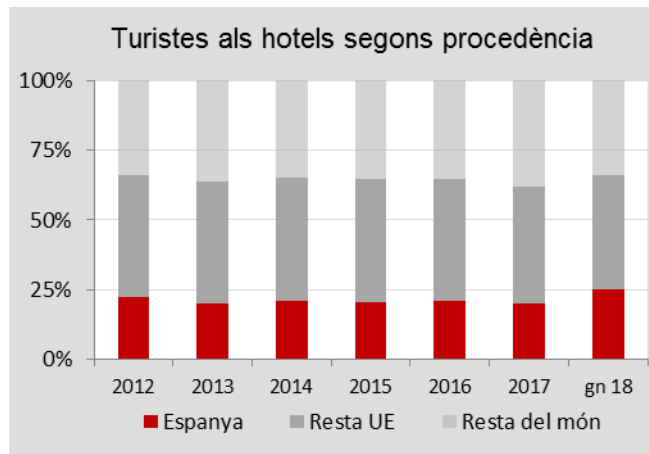
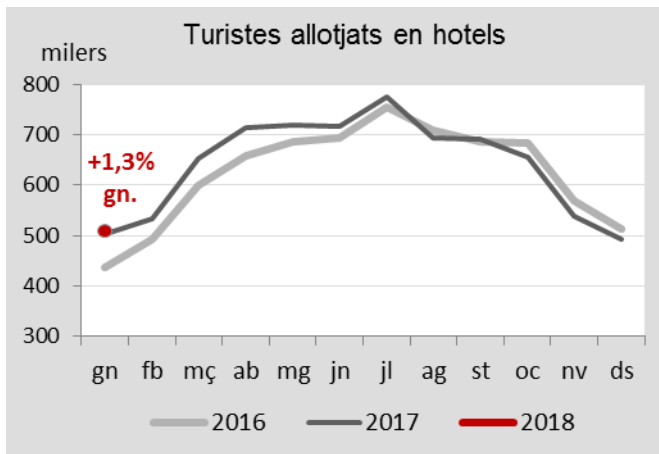
Empresa

TurismeConstrucció
i immobiliari

Consum

Transports

Turisme

Els registres d'activitat hotelera del gener han recuperat -gràcies a la demanda estrangera- una part de l'impuls que havien perdut en els darrers mesos de 2017, fins al punt de tancar en positiu tant en visitants (+1,3%) com en pernoctacions (+0,7%). L'efecte agregat dels atemptats de l'agost, les vagues a El Prat i la inestabilitat política i social van capgirar el signe dels indicadors d'activitat turística en els darrers cinc mesos de 2017, tancant en negatiu. En pocs mesos, Barcelona va passar de debatre com gestionar el creixement dels fluxos de visitants i la saturació d'alguns espais a rebre senyals d'alerta sobre descensos d'ingressos, inversions o llocs de treball associats al turisme. Malgrat que les xifres de gener invitarien a pensar en un cert retorn a la senda de creixement, els indicadors relacionats amb altres tipus d'establiments i amb la tipologia de les visites i la seva despesa apunten a que l'impacte desfavorable en la confiança de la demanda no s'ha esvaït encara.

Des de l'agost fins a finals de l'any passat, el nombre de visitants d'origen estranger va anar caient de forma cada cop més intensa, fins a una taxa del -13,4% al desembre, reflectint que la inestabilitat i la incertesa van impactar sobretot en els mercats europeus de proximitat. Les dades del gener aporten la novetat d'un revifament del nombre de turistes estrangers allotjats en hotels, del 2,6%, que contrasta amb el descens del 2,3% dels viatgers domèstics. Els turistes procedents de França, Itàlia, Grans Bretanya i Estats Units són els que han tingut una major presència als hotels durant el gener, però en termes de creixement són francesos, nord-americans, holandesos, suecs, coreans del sud i russos els que han impulsat a l'alça les dades de gener. El lleu repunt a l'alça de visitants de procedències tan diverses no permet encara reformular les perspectives a mitjà termini, sobretot si es considera que d'altres indicadors relacionats amb el transport i la despesa segueixen a la baixa.

Gener s'afegeix a la trajectòria expansiva del darrer bimestre de 2017, amb un augment de més del 60% en relació amb el gener anterior. Els poc més de 90.000 creueristes que han utilitzat les instal·lacions portuàries representen la xifra més alta assolida mai en un mes de gener, històricament el que registra uns fluxos de viatgers més baixos. Es consolida així la tendència cap a la desestacionalització que es va detectar l'any passat, quan els mesos d'hivern (considerada temporada baixa) registraren els augments més importants. Com en el bimestre precedent, han augmentat tant els viatgers en trànsit com els que utilitzen el port com a punt d'origen i final de la travessa, reflectint un retorn a la confiança després de la inestabilitat de la passada tardor. En paral·lel a aquesta expansió, els ferris cap a/des de Balears, el nord d'Àfrica i Itàlia segueix guanyant passatge (+15,4%) i allargant la tendència expansiva dels darrers anys.

Síntesi

Mercat
de Treball

Empresa

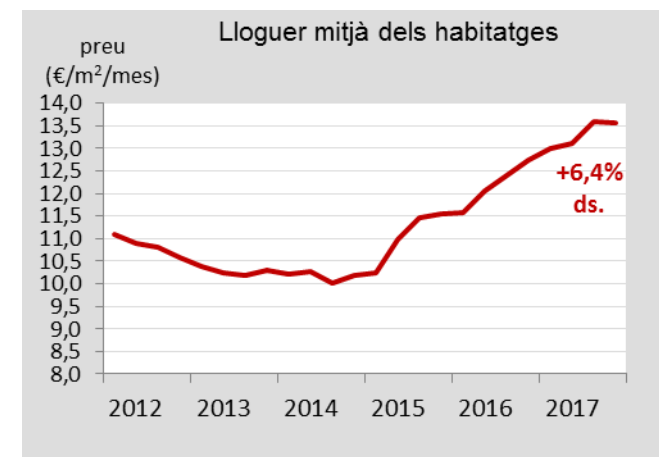
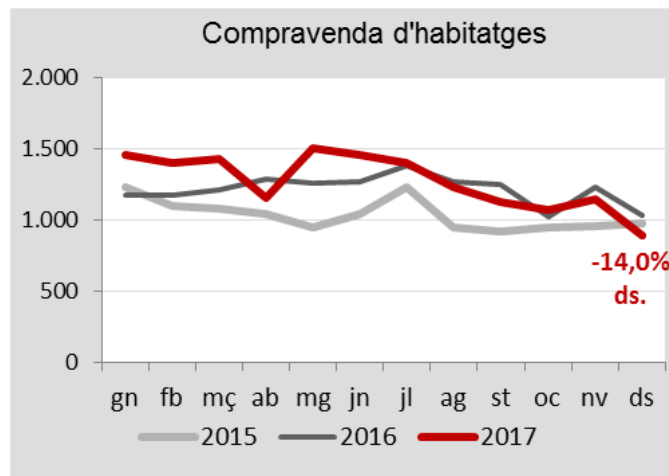
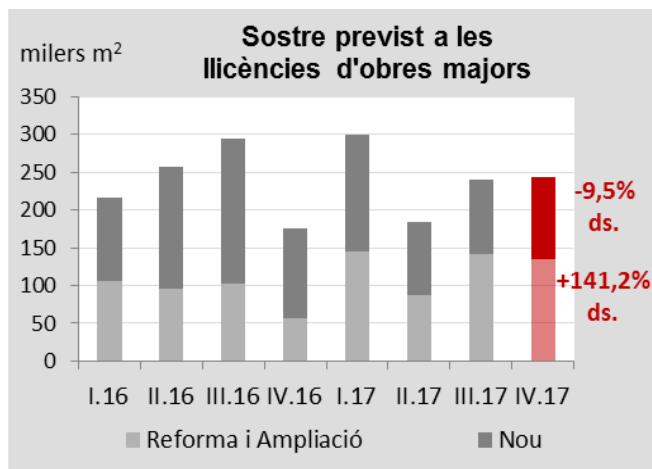
Turisme

Construcció
i immobiliari

Consum

Transports

Construcció i mercat immobiliari

La recuperació del mercat immobiliari, en un entorn d'enfortiment de l'economia en general i d'augment de l'interès per part dels inversors, impulsa la construcció i la reforma del sostre de la ciutat. Amb una xifra prevista lleument superior a la d'un any enrere (+2,4%), les dades de 2017 suposen el volum d'obra més elevat des de 2009, amb la novetat d'unes dinàmiques molt diferenciades entre l'obra nova (que cau un 21,7% en relació amb 2016) i la de reforma i ampliació (que creix un 41,8%). L'habitatge continua sent la partida més important, tant en la nova construcció com en les reformes, en línia amb unes necessitats de demanda que estan lluny de ser cobertes. En termes geogràfics, Sant Martí passa a ser el districte que més obra concentra, seguit de prop per l'Eixample, Les Corts i Sants-Montjuïc.

La compravenda d'habitatges presenta al desembre un fort retrocés a Barcelona, el més intens des del gener de 2014. Les poc menys de 900 operacions registrades suposen la xifra més baixa dels darrers tres anys, molt allunyada de les observades al primer semestre de l'any. Aquesta tendència a la baixa ha estat més marcada que la del conjunt de Catalunya, on les operacions es van reduir un 5,7% en relació amb el desembre de 2016, i contrasta amb l'evolució a l'alça que va seguir Espanya (+9,2%). Allà tenen més pes les operacions al segment de nova planta, que impulsen amb més força la demanda durant els darrers mesos. La situació d'incertesa política pot estar incidint en la contracció de la demanda a casa nostra, que tanmateix tanca l'any 2017 en positiu, amb un total de 15.300 operacions registrades a Barcelona i un avanç respecte al 2016 del 5%, per l'impuls de les transmissions d'habitatge usat (+5,7%), que suposen el 92% del total.

La pressió d'una demanda àmplia i diversa sobre una oferta limitada continua impulsant a l'alça els preus dels nous contractes de lloguer residencial, que al 2017 ja s'han situat per sobre dels nivells mitjans d'abans de la crisi. El nombre de contractes signats durant l'any passat va augmentar un 18,4%, increment que reflecteix tant l'augment de la demanda com l'increment de la rotació que deriva de l'escurçament de la durada mínima legal dels arrendaments. Aquest dinamisme contractual en un context d'oferta limitada i de consolidació de la conjuntura econòmica expansiva permet que els preus hagin completat un trienni d'augment al voltant del 10% anual en termes d'€/m². Dins d'aquesta trajectòria expansiva cal anotar que les darreres dades palesen un alentiment de la taxa de creixement dels preus, que entre el primer i el quart trimestre de 2017 es va reduir a la meitat. La Barceloneta i la Vila Olímpica de Poblenou són els barris amb els preus de lloguer/m² més alts.

Síntesi

Mercat
de Treball

Empresa

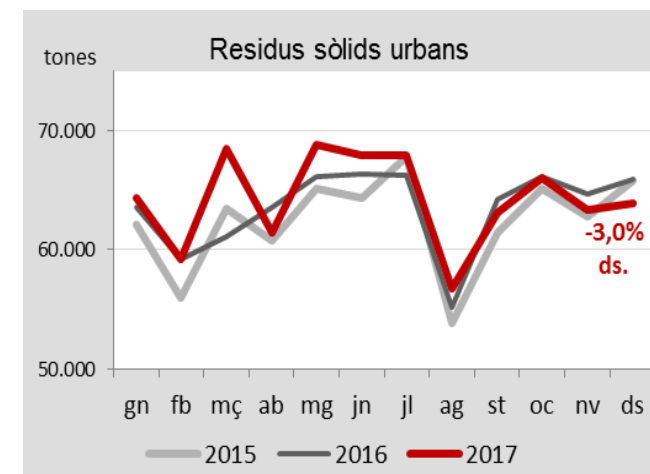
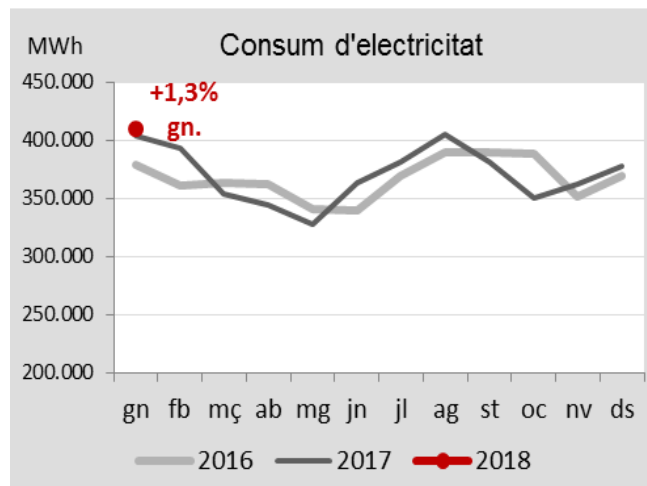
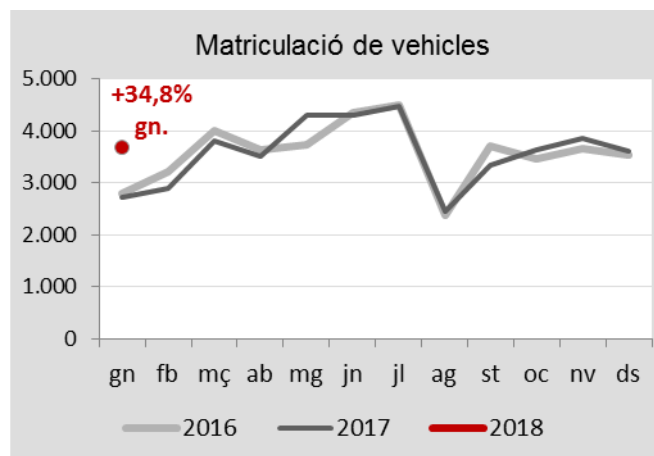
Turisme

Construcció
i immobiliari

Consum

Transports

Consum

Les vendes de vehicles a Barcelona no només han perllongat durant el mes de gener la trajectòria alcista del darrer trimestre de 2017, sinó que s'han enlairat amb un contundent increment del 34,8%. A aquest impuls han contribuït tant els particulars (+32,8%) com les empreses que renoven i amplien flotes (+40,9%), i s'ha estès a totes les tipologies de vehicles, excepte els tot terrenys. El context de descens sostingut de l'atur i de creixement econòmic poden explicar part d'aquest impuls, però també cal considerar que es pot veure afectat per aspectes relacionats amb avançaments i retencions de matricules que poden practicar els concessionaris per raons comercials. De les dades de gener, crida l'atenció el fort increment de vendes de motocicletes i ciclomotors, molt afectades en mesos anteriors per l'expansió de la bicicleta i d'altres sistemes lleugers de transport.

El consum elèctric de baixa tensió comença el 2018 amb una taxa de variació positiva, lleugerament superior a la que va registrar de mitjana al llarg del 2017 (+0,9%), per l'increment de la demanda tant a les llars, un 1% superior a la d'un any enrere, com al segment comercial-industrial (+1,6%), que intensifica el ritme d'augment en relació amb el 2017. Factors com la major eficiència energètica, tant al segment domèstic com al segment productiu, poden estar al darrera del fet que el consum elèctric avanci darrerament a un ritme inferior al del creixement econòmic. Als onze punts d'assessorament energètic (PAE) de Barcelona s'informa als ciutadans sobre les accions a fer per estalviar en la part fixa de les factures de subministraments bàsics. Al llarg del primer any de funcionament s'han atès més de 23.000 persones vulnerables.

La recollida de residus va a la baixa per quart mes consecutiu, i al desembre s'intensifica el ritme de descens, amb una reducció de la selectiva (-3,7% interanual) superior a la que experimenta la de rebuig (-2,6%). Totes les fraccions de selectiva presenten taxes de variació negatives, amb l'excepció de la recollida d'envasos, que augmenta un 4,6%. L'orgànica, la fracció de més pes dins de la selectiva, és una de les que més es redueix (-5,5%). La xifra global de recollida el 2017 mostra un increment de l'1,2% interanual, després de tres anys i mig d'evolució a l'alça, en paral·lel a la recuperació econòmica. La fracció de rebuig avança un 0,5%, per sota de la selectiva, que augmenta un 2,5% respecte a 2016, però amb un pes sobre el total del 36,4%, tan sols mig punt superior a un any enrere.

Síntesi

Mercat
de Treball

Empresa

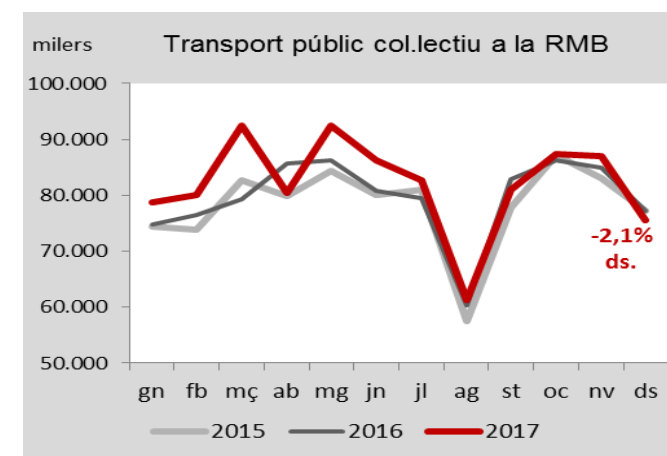
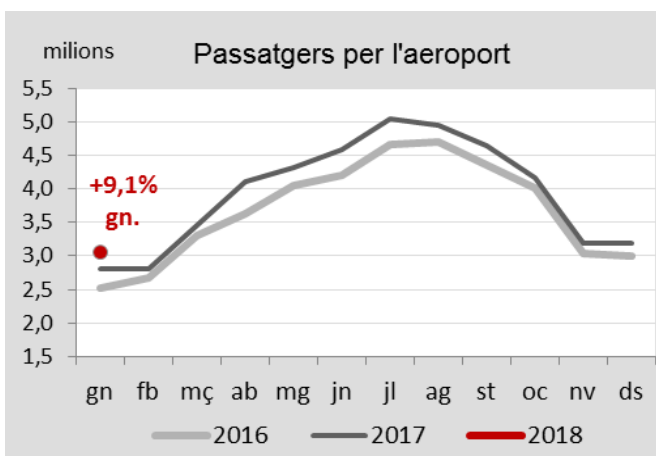
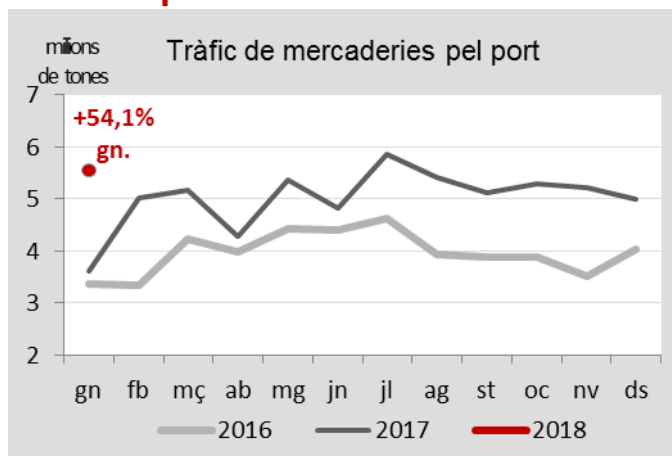
Turisme

Construcció
i immobiliari

Consum

Transports

Transports

En la línia dels impressionants increments de l'any passat, gener continua apuntalant el fort impuls del tràfic portuari de mercaderies, amb un increment del 54% del tràfic total. Tots els segments del tràfic s'emmarquen en aquesta trajectòria alcista, destacant els contenidors (+48,3%) i també els dolls líquids (+52,4%) i sòlids (120,7%). Els vehicles -un dels escassos segments que l'any passat va tancar en negatiu, també creixen (+12,1%), tant en cabotatge com en importacions i exportacions. Com l'any passat, bona part del creixement es recolza en el tràfic de transbordament, relacionat amb l'augment de la capacitat operativa i la competitivitat de les instal·lacions. El comerç amb l'exterior continua guanyant pes, més en exportacions que en importacions, i tant en el tràfic de curta (Algèria, Turquia...) com de llarga distància (Xina, Emirats Àrabs, Corea del Sud...).

El trànsit aeroportuari de passatgers inicia 2018 amb un nou increment, després d'un quadrienni molt expansiu en què s'han anat superant constantment els màxims històrics. El mes passat es van superar els tres milions de passatgers, una fita mai assolida en un mes de gener, fet que suposa un increment interanual del 9,1%. Hi han contribuït, amb diferents intensitats, tant els passatgers de línies domèstiques (+11,0%) com els de la UE (+4,8%) i els de la resta del món (+19,1%). La millora econòmica de la demanda i l'ampliació de rutes en un context de tarifes contingudes impulsa el trànsit de passatgers l'alça. Com a trets més rellevants, destaca que les aerolínies de baix cost segueixen reforçant el seu domini, que els trajectes intercontinentals continuen ampliant destinacions i sumant passatgers, i que la càrrega de mercaderies es manté en la línia ascendent de dos dígits del trienni anterior.

El sistema de transport públic de l'ATM presenta al desembre un descens del nombre de viatges a tots els mitjans, amb l'excepció de FGC i Rodalies Renfe, que registren alces moderades (0,4% i 0,8%, respectivament) en relació amb un any enrere. Aquest retrocés no impedeix que el 2017 hagi tancat amb un rècord de demanda, amb 985 milions de viatges i un increment del 3,3% respecte al 2016, el més important després de quatre anys d'evolució a l'alça. En termes interanuals tots els operadors registren taxes de variació superiors al 3%, amb l'excepció del metro. El mitjà més emprat, amb 390,4 milions de viatges, va experimentar l'alça més moderada, un 2,3% més que el 2016, per sota de l'avanç registrat pel metro de Madrid (+7,1%), en part per les jornades de vaga que hi van haver de l'abril al juliol. La xarxa de bus TMB va registrar un augment (+3,2%) superat pel de la resta d'autobusos interurbans (+4,2%), essent els de la Generalitat els que van liderar el creixement, amb una alça de més del 5%.